DE HAAGSE HOGESCHOOL

Faculteit SWE - PABO

let's change
YOU. US. THE WORLD.











AFSTUDEERGIDS

studiejaar 2026-2027

DE HAAGSE HOGESCHOOL

Inhoudsopgave

Inleiding 3
OnStage 3
Diploma-uitreiking 3

Afstuderen naar Beroepsproducten 4
Expertises, thema's en voorbeelden 4
Fasering van het afstuderen 6
Begeleiding en beoordeling 8

Planning en deadlines Beroepsproducten 10

Inleiding

Welkom binnen het afstudeertraject van de opleiding tot leraar basisonderwijs van De Haagse Hogeschool. Tijdens de eerste jaren van de studie heb je gewerkt aan je ontwikkeling tot toekomstig leraar basisonderwijs. Gedurende het afsluitende studiejaar werk je aan beroepsproducten. In het kader daarvan is het laatste gedeelte van het afstudeertraject in vier fasen opgedeeld waarbij elke fase wordt afgesloten met een toets. Deze vier toetsen vormen samen met het praktijkleren (de LIO stage) de proeve van startbekwaamheid voor jou als hbo-opgeleide professional en wordt met een professioneel gesprek (de vierde toets) aan het eind van het studiejaar afgerond.

In dit document is de meest relevante informatie met betrekking tot het afstuderen beschreven en nader toegelicht. Dit document maakt onderdeel uit van de Onderwijs- en Examenregeling 2026-2027 (OER).
Dit document beperkt zich tot informatie over traject van afstuderen naar beroepsproducten. Voor informatie over het praktijkleren en de LIO stage kun je de praktijkgids raadplegen. Voor informatie over de thema's uit jaar 4 kun je de desbetreffend studiehandleidingen raadplegen.

Onze verwachtingen zijn hooggespannen en passen bij de eisen die van jou als startbekwame hbo-opgeleide onderwijsprofessional mogen worden verwacht. We verwachten van je, dat je de daarvoor benodigde tijd ook daadwerkelijk en onvoorwaardelijk kunt besteden aan jouw studie. Je zult daarbij goed moeten plannen en prioriteren en jezelf voortdurend moeten focussen en concentreren op die ene taak: aan het eind van dit studiejaar afstuderen!

OnStage
Dit digitale medium wordt zoals bekend gebruikt voor de registratie van het praktijkleren. Ook voor het inleveren van al het werk dat te maken heeft met de beroepsproducten maken we gebruik van OnStage. Alle vierdejaars voltijd studenten krijgen als zij starten met hun beroepsproducten traject een OnStage dossier waar zij hun werk kunnen uploaden en waar ook alle relevante documenten (formats, beoordelingsformulieren, etc.) te raadplegen zijn.

Diploma-uitreiking
En dan is het eindelijk zover: aan het eind van dit studiejaar sta je als het goed is in de schijnwerpers op het podium om je diploma in ontvangst te nemen! De diploma-uitreiking wordt in de laatste week van het studiejaar gepland. Uiteraard ontvang je hierover in een later stadium nog alle details.

Veel succes tijdens de laatste fase van je studie!

Poko Janssen
Afstudeercoördinator Pabo
p.janssen@hhs.nl

Afstuderen naar Beroepsproducten

Van afgestudeerde hbo-professionals wordt verwacht dat ze in hun beroepspraktijk reflectief te werk gaan, bestaande kennis toepassen en -indien de situatie daar aanleiding toe geeft- nieuwe kennis ontwikkelen.

In de waan van alle dag wordt lang niet altijd stilgestaan bij het bewust gebruik van de verschillende veronderstelde **professionele vaardigheden**. Denk daarbij dan met name aan de vakinhoudelijke, didactische, pedagogische, onderzoekende en reflectieve vermogens. Juist daarom willen we de noodzaak van de bewustwording daaromtrent benadrukken en vragen wij Pabostudenten deze vermogens te expliciteren.

Het afstuderen naar beroepsproducten wordt gekenmerkt door de volgende elementen:

- De studenten zijn gedurende het afsluitende studiejaar structureel zowel op de opleiding als op de opleidingsschool in de praktijk actief.
- In nauw overleg met de opleiding en opleidingsschool identificeert de student een onderdeel van het dagelijks professioneel handelen of een vraagstuk dat daar uit voortkomt.
- In nauw overleg met de opleiding en de opleidingsschool gaat de student systematisch aan de slag om dit professionele handelen verder te brengen. De student expliciteert daarbij regelmatig zijn professionele vaardigheden voor alle stappen en producten die binnen het afstudeertraject moeten worden opgeleverd.
- In alle fasen binnen het afstudeertraject zet de student zijn professionele vaardigheden in door diverse perspectieven vanuit de theorie als de praktijk samen te brengen en de gemaakte keuzes hierin te onderbouwen.
- De student deelt de opbrengst van dit alles in ieder geval met de direct betrokkenen zowel vanuit de opleiding als van de opleidingsschool.
- In het ontwerp, de uitvoering, de begeleiding en de beoordeling van de verschillende afstudeeronderdelen waaruit het afstudeertraject bestaat, zoekt de opleiding de nauwe samenwerking met de praktijk.

Expertises, thema's en voorbeelden

Maar wat zijn dat dan precies, die beroepsproducten? Beroepsproducten zijn producten die, in dit geval door de Pabostudent, aan de praktijk worden geleverd. Normaalgesproken is de vraag om dergelijke beroepsproducten afkomstig uit de praktijk, in dit geval vanuit de opleidingsschool van de student. Een van de belangrijkste kenmerken van beroepsproducten is gelegen in het feit dat sprake moet zijn van een intentie die leidt tot een bepaalde verbetering of een bepaalde ontwikkeling en soms zelfs tot de oplossing van een vraagstuk dat wordt herkend en erkend door de beroepspraktijk waar jij onderdeel van uitmaakt. Ook is het zo dat alle betrokkenen (student – opleiding - opleidingsschool) er baat bij moeten hebben. Uiteindelijk moet dit uitmonden in een concreet, door de student getest product dat gebruiksklaar is om in de dagelijkse praktijk te kunnen worden ingezet.

Afgaande op het bovenstaande vindt de begeleiding plaats door experts vanuit de opleiding en de opleidingsschool. Je kunt dan denken aan experts naar vakgebied en / of vanuit een specifiek thema.

Hieronder een opsomming met **voorbeelden van mogelijke expertises en beroepsproducten**:

Mogelijke expertises	Mogelijke beroepsproducten
- interne leerlingbegeleiding	- een advies
- ouderbetrokkenheid	- een (serie) bijeenkomst(en) voor belanghebbenden
- bewegen en gezondheid/leren	- een cursus of training
- jeugdzorg	- een digitaal medium
- vernieuwingsscholen	- een toets
- passend onderwijs	- een voorlichtingspakket
- burgerschap	- een lessencyclus
- pedagogische relatie	- een plan van aanpak
- coöperatieve werkvormen	- een (set van) procedure(s)
- digitale Geletterdheid	- een training
- schoolontwikkeling	- een protocol
- diversiteit	- een signaleringsplan

Fasering van het afstuderen

Binnen het afstuderen naar beroepsproducten onderscheiden we de volgende vier fasen:

1. **BP1 – Startdossier (5 ECTS)**
   In deze fase voert de student een grondige verkenning van de praktijk op de opleidingsschool uit. Daarbij identificeert hij een beroepsvraagstuk of beroepstaak en treedt daarover in nauw overleg met de directbetrokkenen, zowel op de opleiding als op de opleidingsschool. Dit, om overeenstemming te krijgen over het te volgen traject en het mogelijke eindproduct. In deze fase acteert de student volledig transparant over de wijze waarop het vraagstuk of de beroepstaak en de context is verkend.

   Een door de student samen te stellen **Startdossier** dient als bewijs en zal derhalve door de examinator van de opleiding met advies van (een van) de begeleider(s) uit de praktijk worden beoordeeld. Dit startdossier omvat drie onderdelen:
   - Een beschrijving van de eigen professionele ontwikkeling (zelfassessment, professioneel handelen, complexe taken, uitgevoerde (onderwijs) activiteiten).
   - Een beschrijving van de identiteit van de praktijkschool, met daarbij ook een vergelijking tussen de visie van deze school en de eigen visie.
   - Een beschrijving van het onderwerp van het beroepsproduct. Hierbij hoort ook de beschrijving van het proces van de totstandkoming hiervan en wie daar op welke wijze bij betrokken is geweest.

   Het Startdossier zal door de examinator van de opleiding met advies van de begeleider(s) uit de praktijk worden beoordeeld. Het met voldoende resultaat afsluiten van deze fase geldt in principe als voorwaarde voor toegang tot de volgende fase. Concreet komt het erop neer dat het Startdossier akkoord moet zijn bevonden voor het nader kunnen en mogen definiëren van de opdracht. De professionele vaardigheden van de student zijn binnen deze fase aantoonbaar en in voldoende mate aangewend en zijn passend bij de aard van een voorlopige opdrachtverkenning en geven een duidelijke richting voor het vervolg. Het startdossier is ook voorwaardelijk voor het mogen starten aan de LIO.

2. **BP2 - Plan van aanpak (5 ECTS)**[1]
   De student expliciteert in deze fase zijn startdossier uit de voorgaande fase. Hiertoe worden de verschillende waarnemingen in het perspectief van zowel theoretische kennis vanuit recente literatuur alsmede praktische kennis vanuit verscheidene kennisbronnen waaronder de betrokken experts vanuit de opleiding en opleidingsschool uitgewerkt. Dit alles mondt uit in een **Plan van Aanpak** waarin in ieder geval zijn beschreven:
   - Aanleiding
   - Doelstelling
   - Hoofdvraag
   - Deelvragen
   - Methoden van onderzoek
   - Theoretisch kader
   - Tijdplanning

   Het Plan van Aanpak zal door de examinator van de opleiding met advies van (een van) de begeleider(s) uit de praktijk worden beoordeeld. Het met voldoende resultaat afsluiten van

[1] Studenten van cohort 2018 of eerder hebben dit onderdeel onder Osiriscode PABO-BERPR2D4-19 in hun programma staan voor 10 ECTS. Dit blijft ongewijzigd. Voor latere cohorten en voor studievertragers van wie het programma na 1 september 2022 is geconverteerd, gelden de 5 ECTS.

deze fase geldt in principe als voorwaarde voor toegang tot de volgende fase. Concreet komt het erop neer dat de het Plan van Aanpak akkoord moet zijn bevonden om verder te kunnen gaan met de daadwerkelijke uitvoering ervan.

3. **BP3 – Eindrapport (16 ECTS)**
   In deze fase wordt het plan van aanpak (indien nodig) op basis van voortschrijdend inzicht aangepast. Vervolgens gaat de student, afhankelijk van het gekozen vraagstuk, daadwerkelijk in de praktijk aan de slag met de uitvoering van het ontwerp of het actieplan. Het door middel van (literatuur- en praktijk)onderzoek beantwoorden van de deelvragen en hoofdvraag, leidt tot een conclusie waarin de criteria worden vastgelegd waaraan het beroepsproduct moet voldoen. Dit alles wordt beschreven in het Eindrapport. Dit document geeft volledig transparant en degelijk onderbouwd inzicht in het gehele traject het aandeel, rol en ervaringen van de student daar in (ontwerp – uitvoering – evaluatie – persoonlijke reflectie).

   Bij de toetsing worden alle eerder opgesomde professionele vaardigheden gescoord. Het opgeleverde beroepsproduct en het eindrapport worden door twee aan de opleiding verbonden examinatoren met advies van de begeleider(s) uit de praktijk beoordeeld. Het met voldoende resultaat afsluiten van deze fase geldt in principe als voorwaarde voor toegang tot de volgende fase. Concreet komt het erop neer dat het eindrapport akkoord moet zijn bevonden om een afspraak te kunnen maken voor het Professioneel Eindgesprek. Het middel (de vormgeving) van het eindrapport en de wijze van presenteren daarvan bepaalt de student geheel zelf. Met behulp van het eindrapport maakt hij / zij onder meer duidelijk inzichtelijk hoe ondersteunende kennis en gegevens actuele inzichten op het gebied van beproefde oplossingen, aanpakken en interventies zijn verkregen waarbij de student tevens aantoont kritisch om te gaan met bronnen en informatie.
   Het eindrapport wordt beoordeeld door twee examinatoren. Eén daarvan is de afstudeerbegeleider, de andere is een door de afstudeercoördinator gekoppelde docent van de pabo die niet bij het afstudeertraject betrokken is geweest. De twee examinatoren komen in overleg tot één gezamenlijk oordeel.

4. **BP4 - Professioneel Eindgesprek (4 ECTS)**
   De opleiding (en daarmee ook het afstudeertraject) wordt met een **Professioneel eindgesprek** afgesloten. Onder leiding van twee aan de opleiding verbonden examinatoren en (indien gewenst) onder toeziend oog van onder meer direct betrokken begeleiders vanuit de opleiding en de opleidingsscholen, (vak)inhoudelijke experts, lectoren, collega studenten en overige belangstellenden, geeft de student in een open gesprek onder meer blijk van het overzien van het gehele afstudeertraject, de dilemma's die daarbij ongetwijfeld de revue zijn gepasseerd, de eigen positionering daarin en de relatie van dit alles met de bredere beroepspraktijk. Onderbouwde reflecties op het eigen handelen, de eigen keuzes en standpunten en de professionele groei vormen daarbij de belangrijkste input voor het uiteindelijke kunnen vaststellen van de startbekwaamheid. Het professioneel gesprek kenmerkt zich in ieder geval door een duidelijke stellingname door de kandidaat (presentatie), een kritische inhoudelijke bevraging door de examinatoren, interactie tussen de kandidaat en de examinatoren, de mogelijkheid tot inbreng vanuit het publiek en een afronding door de student in de vorm van een statement. **Het Professioneel eindgesprek kan pas worden aangevraagd wanneer alle overige studieonderdelen met goed gevolg zijn afgerond (De status in Osiris is daarbij leidend).** Wanneer de student dit laatste studieonderdeel met een voldoende eindresultaat weet af te ronden, sluit de student daarmee de opleiding af en komt in aanmerking voor diplomering.

Begeleiding en beoordeling
Het afstuderen vraagt van de student extra activiteiten zoals het verantwoorden en verslagleggen. Ook zullen ongetwijfeld hulpvragen met betrekking tot het afstuderen opdoemen.

Tijdens het eerste deel van het afstudeertraject (tot aan de kerstvakantie), als er gewerkt wordt aan BP1 en BP2 worden tweewekelijks bijeenkomsten op de woensdag op de pabo georganiseerd waarin de studenten onder begeleiding van een aantal docenten begeleid worden richting BP1 en BP2. Tijdens deze bijeenkomsten kunnen de studenten vragen stellen en werken we gericht aan BP1 en (vervolgens) BP2. Tussen de bijeenkomsten door krijgen de studenten huiswerk mee en tijdens de bijeenkomsten leren we met en van elkaar en werken we naar de afgeronde producten toe.

Richting het afronden van BP2 krijgt iedere student een **afstudeerbegeleider** toegewezen. Dit is een docent van de pabo. Omdat op dit punt zich steeds meer individuele specifieke vragen voordoen, verandert het proces dan van een meer klassikale aanpak naar een meer individuele aanpak. Tijdens de rest van het traject is deze afstudeerbegeleider het aanspreekpunt voor de student voor alles dat zich voordoet rondom het beroepsproduct.

De jaarmentor van jaar 4 fungeert als algemeen aanspreekpunt voor de studenten als het gaat om de studievoortgang en deze vervult ook de rol van **SLB-er**.

Daarnaast dient elke student aan het begin van het traject op de praktijkschool een **praktijkbegeleider** te zoeken. Dit is bij voorkeur iemand die ter zake kundig is op het onderwerp van het beroepsproduct en die de student kan voorzien van feedback en advies bijvoorbeeld in de praktische uitvoering van activiteiten op de praktijkschool. Deze praktijkbegeleider beoordeelt het werk niet maar wordt wel om advies gevraagd door de afstudeerbegeleider bij de beoordeling.

Voor toetsdeelname aan het tweede tot en met het laatste afstudeeronderdeel geldt als ingangseis dat het voorgaande afstudeeronderdeel in principe volledig en met voldoende resultaat moet zijn afgerond. Bovendien geldt, zoals eerder is vermeld, dat het Professioneel eindgesprek kan pas worden aangevraagd wanneer alle overige studieonderdelen met goed gevolg zijn afgerond (De status in Osiris is daarbij leidend).

Van iedere toetsopdracht die binnen de voorgeschreven inleverperioden is ingeleverd worden allereerst de ontvankelijkheidscriteria en de plagiaatcontrole beoordeeld. Indien akkoord volgt pas de inhoudelijke beoordeling. Voor het eindrapport (BP3) geldt dat beide examinatoren de documentatie eerst onafhankelijk van elkaar bekijken, waarna men in overleg tot een eensluidend oordeel komt. In het zeldzame geval dat de twee examinatoren niet tot een gezamenlijk oordeel kunnen komen, melden zij dit bij de afstudeercoördinator. Deze zorgt dat het werk wordt voorgelegd aan een derde examinator. Uiteraard wordt de student hiervan (door diezelfde afstudeercoördinator) op de hoogte gesteld en hoort de student wat de eventuele gevolgen zijn (bijvoorbeeld dat het definitieve resultaat iets langer op zich laat wachten).

Het resultaat wordt, voorzien van een inhoudelijke toelichting, in principe binnen 15 dagen geregistreerd op het beoordelingsformulier en vervolgens vastgelegd in OnStage en Osiris. De beoordelingsmoment(en) zijn uitdrukkelijk niet bedoeld als feedbackmoment(en).

Binnen het afstudeertraject mag je ieder officieel afstudeerstuk **maximaal twee keer per studiejaar** ter beoordeling aanbieden. Alle documenten van het afstudeertraject moeten via OnStage worden ingeleverd. De hier ingeleverde documenten gelden automatisch als (definitieve) inleverpoging.

Conform de richtlijnen van de Onderwijs- en Examenregeling wordt de beoordeling in geval van **mogelijke fraude (waaronder plagiaat**) onmiddellijk gestaakt, wordt een melding gemaakt bij de examencommissie en volgt nader onderzoek.

De **beoordelingsformulieren** van de verschillende toetsopdrachten binnen het afstudeertraject vind je in het begeleidingstraject van het OnStage dossier bij ieder stap onder ‘relevante documenten’ of ‘overige documenten’.

Planning en deadlines Beroepsproducten

Voor reguliere groepen studenten geldt, dat zij de eerste drie afstudeerstukken met een restrictie van elk maximaal twee keer per studiejaar mogen inleveren. Hiervoor zijn per jaar zes deadlines (3 producten + 3 herkansingen).
Voor alle deadlines geldt: documenten kunnen op elk moment worden ingeleverd. Documenten ingeleverd uiterlijk om 23:59 op de dag van de deadline gelden als tijdig ingeleverd voor die deadline. Alle documenten na dat tijdstip gelden als ingeleverd voor de volgende deadline. Voor de beoordeling gelden de reguliere 15 werkdagen, gerekend vanaf de geldende deadline.

- Deadline 1 **maandag 26 oktober 2026**
- Deadline 2 **maandag 30 november 2026**
- Deadline 3 **maandag 4 januari 2027**
- Deadline 4 **maandag 1 maart 2027**
- Deadline 5 **dinsdag 3 mei 2027**
- Deadline 6 **maandag 14 juni 2027**

N.B.: Elk van de drie producten (BP1, BP2, BP3) mag op elk van de zes momenten worden ingeleverd, rekening houdend met het feit dat een product pas beoordeeld kan worden wanneer het voorgaande voldoende is bevonden. Houd er echter rekening mee dat **deadline 1 (BP1), deadline 3 (BP2) en deadline 5 (BP3)** zo gekozen zijn dat dit de 'nominale route' is. Dat wil zeggen dat de betreffende producten (in eerste poging) op die momenten inleveren het mogelijk maakt het traject voor de zomervakantie af te ronden. Hiervan afwijken mag altijd maar dit kan tot studievertraging leiden.